

Grote Houtstraat 12

wijk: centrum

Soort	: tegeltableau (ter hoogte van de dakgoot) en diverse versieringen
Naam	:
Datering	: 1888
Architect	: A. van der Steur jr.
Bouwstijl	: eclectisch
Perceel	: Haarlem, sectie C, nr. 4884
Postcode	: 2011 SN
Oorspronkelijke gevel	: onbekend

Het pand Grote Houtstraat 12 ligt aan de westzijde van de straat, vanaf de Paarlaarsteeg het tweede pand in noordelijke richting.

In 1888 kreeg architect A. van der Steur opdracht van de toenmalige eigenaar S. Bertram een nieuwe voorgevel te ontwerpen. Bij de bouwtekeningen zijn geen tekeningen van de oude gevel aangetroffen. De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de Amsterdamse aannemer Zuiderhoek, voor een bedrag van f 5509,-.

Huidige aanzien van het pand

Op de begane grond is een uit 2004 daterende winkelpui, met in het midden een brede deuropening en aan weerszijden een etalageruit. Daarboven is de in opdracht van S. Bertram gebouwde gevel uit 1888 nog aanwezig. Op de eerste verdieping bevindt zich boven het middenkozijn een natuurstenen, segmentvormig fronton. Boven het linker en rechter kozijn zijn een gebogen rollaag met sluitsteen aangebracht met daarbinnen een iets verdiept, gemetseld segment.

Bij de tweede verdieping is boven het middenkozijn een natuurstenen driehoekig fronton geplaatst met daaronder in natuursteen uitgehakt een duivelskop en aan weerszijden daarvan een guirlande met fruit. Boven het linker en het rechter kozijn zijn rollagen met een sluitsteen aangebracht.

Op een tegeltableau ter hoogte van de dakgoot staat de molen "De Adriaan" afgebeeld (afgebrand in 1932), met

de vroeger ernaast gelegen brug over het Spaarne en een deel van de Grote of Sint-Bavokerk. Ter weerszijden van het tegeltableau is een pinakel en middenboven het tableau is de gevel afgedekt met een natuurstenen fronton. Het tableau is ontworpen door J.A.C. van der Steur.

Geschiedenis

In 1765 verkocht Jan Huijtkink het pand aan Nicolaas Beets, deze was echter nog te jong en de koop verliep via zijn voogden. Deze Nicolaas Beets was de grootvader van de Heemsteedse predikant Nicolaas Beets, die vooral bekend werd als de schrijver Hildebrand. Nicolaas Beets sr. bleef hier tot zijn dood in 1788 wonen. Zijn weduwe, Dorothea Petronella Fiers, die na Nicolaas' overlijden hertrouwde met Cornelis Lanckamp, verkocht het voormalige apothekerspand in 1805 aan haar zoon Johannes

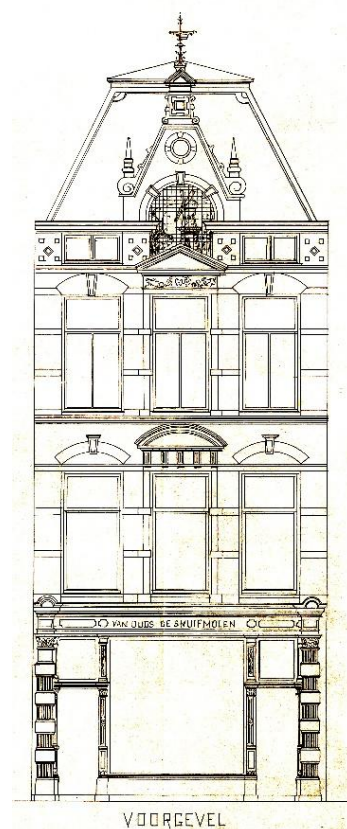
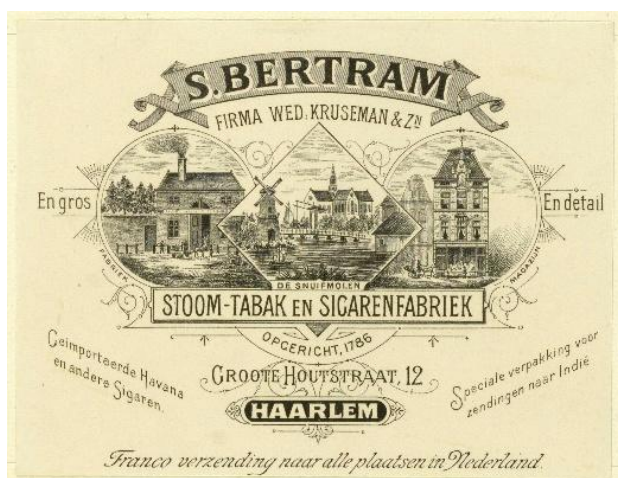
Jacobus Beets, die het pand al enige tijd huurde en er een boekdrukkerij en -winkel begonnen was.

Toen Johannes in 1844 overleed bleef zijn ongehuwde dochter Jacoba hier tot haar dood in 1874 wonen, waarna het pand openbaar geveild werd.

Op een veiling gehouden op 10 oktober van genoemd jaar kocht Balthazar Smits het pand en verkocht het op 19 november 1874 alweer aan Simon Bertram, een tabaksverkoper te Haarlem. Bertram gaf in 1888 opdracht aan architect A. van der Steur een nieuwe voorgevel voor het pand te ontwerpen. Achter de voorgevel bleef alles ongewijzigd. Bij het ontwerp is helaas geen afbeelding van de toen bestaande gevel. Op de tekening van Van der Steur zien we op de begane grond in het midden een winkelruit, met links de winkel deur en rechts een deur naar de bovenwoning. Vanuit de winkel konden het daarachter gelegen kantoor, een kamer en een magazijn bereikt worden. Achter de rechter deur was een vestibule met toegang naar de winkel en een trap naar de bovenwoning.

Boven de etalage was de naam 'Van ouds DE SNUIFMOLEN' aangebracht. Het kan zijn dat Bertram bij de molen De Adriaan zijn snuiftabak heeft laten malen. Deze molen was voorheen ook een snuifmolen.

Bertram verkocht het pand in 1917 aan de sigarenhandelaar Beelen, die de winkelpui heeft laten wijzigen. met iets rechts van het midden een diep portiek, met een deur naar de winkel en aan de rechterzijde een deur naar de bovenwoning,

Na het overlijden van Beelen en zijn echtgenote, verkoopt hun dochter in 1943 het pand aan de Bestsche Tricotweverij uit Best.

Vervolgens vestigden zich meerdere winkels in het pand, onder andere een 'Hoedenhuis', in 1945 de Nederlandsche Volksherstel, en later Hans Textiel.

Sinds 2004 is de huidige winkel van Jack & Jpnes daar gevestigd.

Bronnen:

- Noord-Hollands Archief
 - bouwtekeningen gemeente Haarlem, toegang 2269
 - krantenviewer
 - beeldbank
- Kadaster, via NHA, toegang 83.1